

SÖKANDE

MOTPART

Landstinget Västmanland
721 51 Västerås

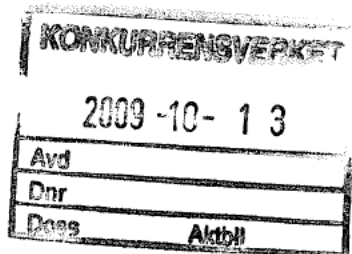
SAKEN

Överprövning enligt lagen (2007:1091) om offentlig upphandling, LOU

YRKANDEN M.M.

[Redacted] har hos länsrätten begärt överprövning av de gestaltningsuppdrag som konstenheten vid Landstinget i Västmanland lagt ut i byggprojekten "Nya vårdbyggnaden Västerås" och yrkat att landstinget ska göra om upphandlingen. Till stöd för ansökan anförs i huvudsak följande. Landstinget Västmanland har beslutat att beställa ett verk till en ljusgård till en kostnad om en och en halv miljon kronor. Tre konstnärer har fått presentera skisser. Konstenheten har valt att endast tillfråga en konstnär genom handplockning istället för att upphandla i enlighet med LOU. Enheten har inte gått ut med en öppen förfrågan via annons eller hemsida och bjudit in olika aktörer att inkomma med anbud. Budgeten för den fasta konsten i utsmyckningsprojektet är två miljoner kronor. Kommunen ska enligt uppgifter från Konkurrensverket upphandla enligt ett förenklat förfarande alternativt ett urvalsförfarande. Tillvägagångssättet strider mot konkurrenslagstiftningen och LOU.

Landstinget Västmanland (landstinget) bestrider bifall till ansökan om överprövning och anför följande. Styrgruppen för projektet Nya vårdbyggnaden Västerås beslutade den 10 januari 2006 att avsätta två och en halv miljoner kronor för konstnärlig utsmyckning. En miljon kronor avsattes till

utsmyckningen av ljusgården. Utsmyckningen processas fram på följande sätt. Projektledaren utser i samarbete med landstingets konstansvariga lämpliga platser för konstutsmyckning. De konstansvariga tar fram ett antal förslag på konstnärer och stämmer av det med en arbetsgrupp bestående av projektledaren, förvaltaren, arkitekten, representanter för verksamheten och den konstansvarige. Ansvariga för byggfirma, el och utemiljö ingår också i arbetsgruppen. Arbetsgruppen har avseende den nya vårdbyggnaden inbjudit tre konstnärer att komma in med skissförslag. Dessa förslag har sedan tävlat om den framtida utsmyckningen. Arbetsgruppen har utifrån skisserna tagit fram ett förslag som förmedlats till investeringsgruppen och därefter till landstingsstyrelsen. Ett flertal konstnärer har sålunda tillfrågats om utförandet av konstnärlig utsmyckning vid Centrallasarettet i Västerås. Förslaget till val av konstnär har tagits fram av en särskilt sakkunnig arbetsgrupp och godkänns av landstingsstyrelsen i samråd med de sakkunniga och investeringsgruppen. Mot bakgrund härav anser landstinget att undantagsbestämmelserna från annonseringsskyldighet i LOU av konstnärliga skäl är tillämpliga på det aktuella köpet av konstnärlig utsmyckning. Införskaffandet av konstnärlig utsmyckning har gjorts i enlighet med LOU.

DOMSKÄL

I 2 kap. 13 § LOU anges att med offentlig upphandling avses de åtgärder som vidtas av en upphandlande myndighet i syfte att tilldela ett kontrakt eller ingå ett ramavtal avseende varor, tjänster eller byggentreprenader.

Enligt 2 kap. 19 § LOU avses med upphandlande myndighet statliga och kommunala myndigheter.

Vid tillämpning av denna lag ska med myndighet jämföras

1. beslutande församlingar i kommuner och landsting, och
2. offentligt styrda organ som avses i 12 §, samt
3. sammanslutningar av en eller flera myndigheter enligt första stycket eller församlingar enligt 1 eller sammanslutningar av ett eller flera organ enligt 2.

Enligt 15 kap. 5 § 3 LOU får en upphandlande myndighet utan föregående annonsering begära anbud genom att skicka en skrivelse till endast en leverantör om det som ska upphandlas av tekniska eller konstnärliga skäl eller på grund av ensamrätt kan levereras av endast en viss leverantör.

Av 16 kap. 1 § första stycket LOU framgår att en leverantör som anser sig ha lidit eller kan komma att lida skada enligt 2 § får i en framställning till allmän förvaltningsdomstol ansöka om åtgärder enligt den paragrafen.

I 16 kap. 2 § LOU anges att om den upphandlande myndigheten har brutit mot de grundläggande principerna i 1 kap. 9 § eller någon annan bestämmelse i denna lag och detta har medfört att leverantören lidit eller kan komma att lida skada, ska rätten besluta att upphandlingen ska göras om eller att den får avslutas först sedan rättelse gjorts.

Av handlingarna i målet framgår att landstinget har anordnat en tävling för att välja ut en konstnär som ska utsmycka ljusgården i den nya vårdbyggnaden på Centrallasarettet i Västerås. Tävlingen har föregåtts av att en speciellt sammansatt arbetsgrupp inbjudit tre konstnärer att lämna skissförslag. Utifrån skissförslagen har arbetsgruppen sedermera föreslagit en konstnär för landstingsstyrelsen som i samråd med en investeringsgrupp har att fatta det slutliga beslutet om vilken konstnär som ska få uppdraget.

Länsrätten gör följande bedömning.

En upphandlande myndighet ska öppna sin anskaffning för den konkurrens som finns. Anskaffningen förutsätts ske med tillämpning av något av de i lagen angivna förfarandena, vilka innebär olika grad av öppenhet, avvägd i förhållande till vad upphandlingen avser. Den största öppenheten uppnås genom det förfarande som innebär att den upphandlande myndigheten genom en annons berättar om upphandlingen och tar emot anbud från varje leverantör som anser sig kunna leverera. Från dessa förfaranden finns undantagsbestämmelser.

Av 15 kap. 5 § 3 LOU framgår att en upphandlande myndighet kan inskränka sig till att begära anbud genom att skriftligen kontakta endast en leverantör, om bl.a. konstnärliga skäl eller ensamrätt gör att bara denna leverantör kan leverera det som myndigheten vill köpa. I praxis har uttalats att det är den upphandlande enheten som har att visa att förutsättningarna för undantaget föreligger.

Regeringsrätten har i två nyligen avgjorda mål diskuterat undantagsbestämmelsens tillämplighet vid förfarandet av upphandling av konst. I RÅ 2008 ref. 79 framhöll Regeringsrätten att det råder speciella förhållanden för upphandling av konstnärliga tjänster. Därefter uttalade Regeringsrätten att kommunen genom att hänvisa till anskaffningens särskilda karaktär, till att det slutliga beslutet föregåtts av bedömningar av en större krets av konstnärer och att urvalet gjorts av en särskilt tillsatt sakkunnig kommitté, visat att undantagsbestämmelsen tillämpats med den urskillning som förutsätts i LOU och i enlighet med de gemenskapsrättsliga principer som upphandlingsreglerna bygger på varför upphandlingen gjorts i enlighet med reglerna i LOU. I Regeringsrättens dom meddelad den 18 september 2009 (mål 8272-08) fann domstolen att undantagsbestämmelsen inte var tillämplig med hänvisning till att den upphandlande enheten lämnat en tunn och allmän beskrivning av uppdraget och inte angett några omständigheter kring det tänkta konstverket som skulle kunna göra undantagsregeln tillämplig.

Landstinget har gett in en beskrivning av den urvalsprocess som föregått valet av konstnär. Av beskrivningen framgår att en särskilt sammansatt arbetsgrupp inbjudit tre konstnärer att lämna skissförslag och att arbetsgruppen därefter presenterat en konstnär för landstingsstyrelsen och investeringsgruppen som fattar det slutliga beslutet om val av konstnär. Utöver dessa uppgifter finns ingen information om på vilket sätt, eller vilka övriga omständigheter som gör undantagsbestämmelsen tillämplig i förevarande

mål. Med hänsyn härtill finner länsrätten att landstinget inte visat att undantagsbestämmelsen i 15 kap. 5 § 3 LOU är tillämplig i målet och att landstinget brutit mot reglerna i LOU genom att underlåta att annonsera ut uppdraget. Överklagandet ska därför bifallas och upphandlingen göras om.

DOMSLUT

Länsrätten bifaller ansökan och förordnar att upphandlingen ska göras om.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga (Dv 3109/1a)

Kristina Jaros Åberg
rådman
jo

HUR MAN ÖVERKLAGAR - PRÖVNINGSTILLSTÅND

Den som vill överklaga länsrättens beslut skall skriva till Kammarrätten i Stockholm.

Skrivelsen skall dock skickas eller lämnas till länsrätten.

Överklagandet skall ha kommit in till länsrätten **inom tre veckor** från den dag då klaganden fick del av beslutet. Tiden för överklagandet för offentligpart räknas emellertid från den dag beslutet meddelades.

Om sista dagen för överklagandet infaller på lördag, söndag eller helgdag, midsommarafton, julafton eller nyårsafton räcker det att skrivelsen kommer in nästa vardag.

För att ett överklagande skall kunna tas upp i kammarrätten fordras att prövningstillstånd meddelas. Kammarrätten lämnar prövningstillstånd om det är av vikt för ledning av rättstillämpningen att överklagandet prövas, anledning förekommer till ändring i det slut vartill länsrätten kommit eller det annars finns synnerliga skäl att pröva överklagandet.

Om prövningstillstånd inte meddelas står länsrättens beslut fast. Det är därför viktigt att det klart och tydligt framgår av överklagandet till kammarrätten varför man anser att prövningstillstånd bör meddelas.

Skrivelsen med överklagande skall innehålla

1. den klagandes namn, personnummer, yrke, postadress och telefonnummer. Dessutom skall adress och telefonnummer till arbetsplatsen och eventuell annan plats där klaganden kan nås för delgivning lämnas om dessa uppgifter inte tidigare uppgetts i målet. Om någon person- eller adressuppgift ändras är det viktigt att anmälan snarast görs till kammarrätten,
2. det beslut som överklagas med uppgift om länsrättens namn, målnummer samt dagen för beslutet,
3. de skäl som klaganden anger till stöd för begäran om prövningstillstånd,
4. den ändring av länsrättens beslut som klaganden vill få till stånd,
5. de bevis som klaganden vill åberopa och vad han/hon vill styrka med varje särskilt bevis.

Skrivelsen skall vara undertecknad av klaganden eller hans ombud. Adressen till länsrätten framgår av beslutet. Om klaganden anlitar ombud skall denne sända in fullmakt i original samt uppge sitt namn, adress och telefonnummer.

